Vlaams Parlement

vergadering **C7**
zittingsjaar 2015-2016

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid

van 6 oktober 2015

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Lieten aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verkoop van overheidsgebouwen
– 3107 (2014-2015) 3

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de impact van Vlaamse begrotingsbeslissingen op de opmaak van de gemeentelijke budgetten en meerjarenplanningen
– 47 (2015-2016) 6

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over structurele voorschotten van de aanvullende personenbelasting aan de gemeenten
– 85 (2015-2016) 12

VRAAG OM UITLEG van Ingrid Lieten aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de verkoop van overheidsgebouwen
– 3107 (2014-2015)

Voorzitter: de heer Bert Maertens

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp·a): Minister, de Vlaamse Regering wil haar kas spijzen door de verkoop van een aantal gebouwen. Daarbij zou het ook gaan over twee provinciehuizen. Wat het provinciehuis van Limburg betreft, raamt u de inkomsten voor de Vlaamse Regering op 7,7 miljoen euro. Wat het provinciehuis van Oost-Vlaanderen betreft, wordt de opbrengst op 3,1 miljoen euro geraamd.

Ik vind het een beetje cynisch dat de Vlaamse Regering het Provinciefonds afschaft, dat de provincies geen opcentiemen meer mogen heffen, dat de provincies uit de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden moeten stappen zoals intercommunales, dat ze hun persoonsgebonden taken moeten overdragen en dat het personeel dat daar momenteel nog tewerkgesteld is, moet worden overgedragen, hetzij naar Vlaanderen, hetzij naar de gemeenten. In sommige provincies – en dat is heel afhankelijk van de beleidskeuzes die in het verleden in die provincies zijn gemaakt – gaat het over een aanzienlijke groep ambtenaren die werkzaam zijn op het vlak van cultuur, jeugd, welzijn en sport. Voor de provincie Limburg alleen al zijn 665 personeelsleden met die persoonsgebonden taken belast, met inbegrip van de bibliotheek en andere culturele instellingen.

Bij de overheveling van de federale taken naar het Vlaamse niveau naar aanleiding van de vijfde staatshervorming werd het aandeel in deze provinciehuizen van de Regie der Gebouwen al overgedragen aan de Vlaamse overheid.

U wilt nu taken, personeel en middelen wegtrekken bij het provinciale bestuursniveau. U slaat hen op de linkerwang en vraagt hen nu om ook hun rechterwang aan te bieden. U verwacht dat zij de Vlaamse begroting ondersteunen door het Vlaamse eigendomsdeel over te kopen. Zo heb ik het toch begrepen. Als u de provincies dan toch wilt afslanken en het personeel wilt overnemen, was het logischer geweest dat u het provinciegebouw zou overkopen. Ik had eerder de omgekeerde beweging verwacht.

Minister, hoe bent u tot dat voorstel gekomen? Hebt u daarover overleg gepleegd met de mede-eigenaars van de gebouwen die u nu identificeert als te verkopen? Is er in het bijzonder overleg geweest met het provinciale beleidsniveau om uw voorstel af te toetsen om te weten of zij bereid zijn om uw aandeel over te kopen en of zij daartoe de financiële mogelijkheden hebben? Kunnen zij dat nog opnemen in hun begroting na alle financiële moeilijkheden die u hun al hebt bezorgd? Is het niet logischer dat u die provinciehuizen overkoopt in plaats van ze te verkopen aangezien u in de toekomst nog slechts voorziet in een beperkt ambitieniveau voor de provinciebesturen?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Lieten, u haalt twee dossiers compleet door elkaar die niets met elkaar te maken hebben. Dit dossier valt onder mijn bevoegdheid Bestuurszaken en Facilitair Bedrijf. U legt de link met de afslanking van de provincies. Dat zijn maatregelen die vallen onder de bevoegdheid Binnenlands Bestuur.

Twee weken gelezen heb ik samen met de minister van Cultuur vanuit de bril van de vastgoedpolitiek van de Vlaamse overheid, een aantal krantenartikels gelezen

met titels die me de wenkbrauwen deden fronsen. Het gaat, voor alle duidelijkheid, niet over u, mevrouw Lieten. Ik citeer: "De deal van Homans is pervers. De deputatie weigert het bedrag te betalen om het gat in de Vlaamse begroting te dichten."

Bij de begrotingscontrole 2015 is afgesproken dat 10 miljoen euro uit de verkoop van vastgoed van de Vlaamse overheid zou worden gestort in de algemene middelen. In bepaalde krantenartikelen was er sprake van 81 miljoen euro. Alle verkopen van de Vlaamse overheid zijn op één post gezet. Mijn verantwoordelijkheid vanuit het Facilitair Bedrijf bedraagt 10 miljoen euro. Als ik me niet vergis, stond dat bedrag van 81 miljoen euro in het Belang van Limburg.

Voor we het Vlaams administratief centrum (VAC) in Hasselt en in Gent hadden, werd het personeel van de Vlaamse overheid gehuisvest in de gebouwen van de Vlaamse provinciebesturen. Wij hebben nu een VAC in Hasselt en in Gent. De Vlaamse overheid benut die gebouwen niet van de provincie, en dan is het niet onlogisch om die te verkopen. Dat lijkt me een bewijs van goed bestuur en beheer.

Ik vind het dan ook de logica zelf dat we eerst aan de mede-eigenaar vragen of hij geïnteresseerd is, in casu het provinciebestuur, om het aandeel van de Vlaamse overheid over te kopen. Ik leg de nadruk op 'vragen', het was absoluut geen verplichting.

Zijn er onderhandelingen geweest? Ja, natuurlijk wel, ik kan u een aantal data geven. De beslissing is al genomen in 2014, want ons VAC in Hasselt was klaar. De gesprekken met het provinciebestuur zijn blijven lopen tot half 2015. Ik kan u wel meedelen dat het provinciebestuur van Limburg heeft laten weten niet geïnteresseerd te zijn. Dat is zijn volste recht. Ik kan u ook meegeven dat het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen heeft beslist om ons aandeel wel over te kopen. Het behoort tot de autonomie van het provinciebestuur om daarover te beslissen. Het provinciebestuur van Limburg heeft op 14 augustus 2015 definitief aan het Facilitair Bedrijf laten weten dat het niet geïnteresseerd is om ons aandeel over te nemen. En daarmee is de kous voor mij af.

Ik vind het een teken van goed bestuur om eerst aan de mede-eigenaar van een gebouw te vragen of die al dan niet geïnteresseerd is om het aandeel over te nemen. Dat is, voor alle duidelijkheid, geen verplichting. Maar ik denk dat, als ik het niet had gedaan, mevrouw Lieten, ik dan net dezelfde vraag van u gekregen, maar dan met een andere intonatie. U zou het toch wel een groot schandaal vinden: niet zo correct van Liesbeth Homans dat ze een deel van het provinciegebouw van Limburg verkoopt en niet eerst aan het provinciebestuur van Limburg vraagt of het geïnteresseerd is. We hebben mijns inziens een goede weg gevolgd. Ik herhaal: het is geen verplichting. De provincie heeft laten weten dat ze niet geïnteresseerd was. We blijven even goede vrienden, er is geen probleem.

Ik wil daar nog iets aan toevoegen. De nota die twee weken geleden geagendeerd was, werd in de media, door andere personen dan u, ruimschoots maar incorrect becommentarieerd. Het was niet de juiste toedracht. Het gaat over een aantal gebouwen ter waarde van 27,5 miljoen euro. Het zijn gebouwen die nu in eigendom zijn van de Vlaamse overheid, maar die niet meer gebruikt worden en die ook geen andere bestemming hebben. Ik denk – vergeef me de herhaling – dat het getuigt van goed bestuur dat we de gebouwen gewoon van de hand doen en dat we investeren in gebouwen die we wel nodig hebben, misschien op een andere plek. Ik denk dat dat heel goed is.

Ik heb u daarnet ook gezegd dat er in het licht van de begrotingscontrole 2015 op het Facilitair Bedrijf in 10 miljoen euro werd voorzien om in de pot van de algemene middelen te steken. Ik kan u verzekeren, mevrouw Lieten, dat, mocht dat een bekommernis van u zijn, ik al 13,9 miljoen euro binnen heb. Of het provinciebestuur van Limburg nu al dan niet mee wil gaan in de deal – en blijkbaar wil het dat niet, wat zijn volste recht is – die 10 miljoen euro is al ruimschoots

overschreden. Ik denk dat het goed is dat we op een andere manier kunnen investeren in gebouwen die we wel nodig hebben en dat we de gebouwen die we niet nodig hebben, kunnen afstoten. U moet zich geen zorgen maken – als u dat al zou doen – dat de 10 miljoen euro niet wordt gehaald.

Het was geenszins de bedoeling om de provinciebesturen te laten opdraaien voor de 10 miljoen euro. We hebben al 13,9 miljoen euro binnen zonder een bijdrage van de provincie Limburg – nogmaals voor alle duidelijkheid: dat is haar volste recht –, mijn punt is dus meer dan bewezen.

De voorzitter: Minister Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp·a): Ik ben heel blij met de uitleg, minister. En ik hoop dat u ook blij bent dat ik deze vraag heb gesteld. Als er verkeerd werd geciteerd in de pers, dan heb ik u nu de kans gegeven om te corrigeren.

Ik maak me meestal niet al te vlug zorgen over dergelijke zaken, maar ik heb wel een bijkomende vraag. Aangezien u uw begrotingsdoelstelling al hebt gehaald, mag ik er dan van uitgaan dat het aandeel niet meer te koop staat? Of gaat u op zoek naar een andere koper?

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): Voorzitter, ik denk dat de minister gelijk heeft wanneer ze zegt dat we het vastgoed telkens weer goed moeten herbekijken, dat we moeten zien of het nog goed zit op dat vlak. Er is immers heel wat evolutie in dienstverlening, denken we alleen nog maar aan het telewerk en aan alle werk dat via het internet kan gebeuren.

Vandaar, minister, mijn vraag naar de andere geciteerde sites die op de lijst staan: hoe concreet staat het daarmee? We hebben nu enkel over de provinciegebouwen gesproken. Ik kreeg graag een beetje inkijk in de 13 miljoen euro die u al binnen hebt. Kunt u daar al wat concreter over zijn? En wat is, een beetje vanuit dezelfde nieuwsgierigheid, de stand van zaken van de andere geciteerde gebouwen? In hoeverre hebt u die al binnen gehaald?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mevrouw Lieten, het aandeel dat de Vlaamse overheid heeft in het provinciegebouw van Limburg blijft te koop. We hebben geen andere bedoeling met het stuk dat we daar hebben, we blijven het dus te koop aanbieden.

Mijnheer Doomst, u hebt me die vraag al eens gesteld, maar dat mag natuurlijk. De 13,9 miljoen euro is al gehaald. U weet dat ik twee weken geleden een nota heb voorgelegd aan de Vlaamse Regering. In de nota staat een hele grote lijst, een opsomming van allerlei gebouwen die nu nog in eigendom en beheer zijn van het facilitair beheer, dus van de Vlaamse overheid, ten bedrage van 27,5 miljoen euro.

We zitten hier niet alleen in een openbare vergadering, maar bovendien ook in een vergadering met livestream. Ik denk dat u me geen ongelijk kunt geven als ik u nu zeg dat ik hier geen opsomming zal geven van de gebouwen waarover het gaat. Als ik dit hier in het openbaar zeg, zullen potentiële kopers redeneren dat de Vlaamse overheid ervan af wil en bijgevolg een beetje afdingen van de prijs. Dat lijkt me dus geen al te goed idee. Ik kan u zeggen dat de gebouwen verspreid liggen over alle provincies van Vlaanderen. Het zijn grote gebouwen, maar ook kleinere.

Buiten de twee gevallen die daarnet al ter sprake zijn gekomen, ben ik niet geneigd om echt verder in detail te treden, omdat ik denk dat het niet goed zou zijn voor de kas van de Vlaamse overheid omdat dan potentiële kopers ook minder gaan bieden.

De voorzitter: Mevrouw Lieten heeft het woord.

Ingrid Lieten (sp·a): Minister, u vestigt terecht de aandacht op goed beheer. Ik ben het daar volledig mee eens, goed beheer is voor alle overheden belangrijk. Uiteindelijk, of het nu gaat om de Vlaamse overheid of de provincie of de gemeente, is het toch dezelfde inwoner die de belastingen betaalt en met wiens geld die infrastructuur gefinancierd wordt en onderhouden moet worden. Het VAC in Hasselt heeft ook een beperkte capaciteit. Ik weet dat door de overdracht van de taken er nog meer verhuisbewegingen van ambtenaren zullen plaatsvinden. Hopelijk zullen in de toekomst nog meer decentrale verhuisbewegingen plaatsvinden. Het zou toch een beetje onzinnig zijn dat de Vlaamse overheid elders op de privémarkt gebouwen moet gaan huren om daar Vlaamse ambtenaren te huisvesten terwijl een andere overheid, de overheid waar u trouwens ook toezichthoudend overheid voor bent, gebouwen beschikbaar heeft. Ik hoop dus dat u ook vanuit die holistische en globale benadering het goede beheer nastreeft en dat daar ook geen andere argumenten meespelen om op de privémarkt te gaan huren terwijl er kantoren leegstaan in het Provinciehuis.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over de impact van Vlaamse begrotingsbeslissingen op de opmaak van de gemeentelijke budgetten en meerjarenplanningen
– 47 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bert Maertens

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Ik zou willen starten met een uitspraak van de voorzitter van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG): 'Vlaamse Regering trakteert op kosten van de gemeenten'. Dat is een uitspraak van Luc Martens, ook CD&V-burgemeester in Roeselare. Waarom heeft burgemeester Martens die uitspraak gedaan?

Minister, sinds de invoering van de beleids- en beheerscyclus (BBC) vormt de opmaak van een correcte meerjarenplanning de ruggengraat van het financieel beleid van onze lokale besturen. Op de werkvloer stel ik vast dat er steeds meer lokale besturen zijn die zich stilaan die techniek van BBC eigen hebben gemaakt. En omdat planmatig werken nu eenmaal een grondige voorbereiding vereist, gaan steeds meer gemeenten vroeger aan de slag met de opmaak van hun budget. Voor zover ze al niet bijna afgerond zijn, is het nu zonder enige twijfel het moment waarop het budget 2016 en ook de aangepaste meerjarenplanning vorm krijgen in de gemeenten. Uw administratie verspreidde haar jaarlijkse begrotingsrichtlijnen ook mooi op tijd. Op 10 juli 2015 viel de omzendbrief betreffende de aanpassing van de meerjarenplannen 2014-2019 en de budgetten 2016 in de bus. De omzendbrief bevatte overigens weinig schokkende berichten, zodat de financieel beheerders van de verschillende gemeenten en OCMW's in feite met een gerust gemoed aan hun taak konden beginnen.

Maar, er is wel degelijk een maar, ondertussen bereikte ons het bericht dat de Vlaamse Regering alsnog roet in het eten gooit. Immers, de vergoeding die de Vlaamse overheid betaalt aan de gemeenten voor de door haar toegekende korting op de onroerende voorheffing op materieel en outillage, in de volksmond ook belasting op de drijfkracht genoemd, verdwijnt. In 2014 ging het om een bedrag van 47,9 miljoen euro, dat uiteraard vooral naar de industriële gemeenten gaat. Gemeenten die door het wegvallen van deze compensatie meer verliezen dan de

stijging van hun Gemeentefondsaandeel tussen 2013 en 2014, zouden het verschil nog vier jaar bijgepast krijgen, goed voor een totaalbedrag van 13 miljoen euro. In totaal leveren de lokale besturen dus opnieuw – en ik leg wel degelijk de nadruk op het woord opnieuw – 35 miljoen euro in.

De techniek om met de ene hand, die van de indexering van het Gemeentefonds met 3,5 procent, wat volgend jaar goed is voor 81,3 miljoen euro, te geven om het vervolgens met de andere hand, die van de besparingen die u doorvoert, terug te nemen, wordt opnieuw toegepast.

Wanneer zal de Vlaamse Regering aan alle gemeenten het concrete effect van deze maatregel bezorgen? In mijn vraag stond initieel nog: hoe reageert u op de kritiek van de VVSG, maar het is ondertussen veel ruimer geworden als ik ook De Tijd van afgelopen weekend er mag bijnemen. Dus, hoe reageert u op de kritiek van de VVSG, maar ook van de vele lokale besturen, van de gemeenten, van de schepenen van Financiën, dat deze Vlaamse besparing de gemeentelijke meerjarenplannen doorkruist en bovendien de lokale investeringscapaciteit verder aantast? Plant u decretale initiatieven om in de toekomst te vermijden dat een overheid belastingkortingen toekent, waarvan de factuur integraal door een andere overheid wordt gedragen? Ik kijk uit naar uw antwoorden, minister.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Sta me toe te beginnen met de opmerking dat ik het een beetje vreemd vind dat deze vraag in deze commissie wordt geagendeerd. Dit is eigenlijk puur een bevoegdheid van mijn collega van Financiën en Begroting. In 2009 is dus door minister Van Mechelen, die toen ook bevoegd was voor de financiën en de begroting, de 'mat en out', zoals het in de volksmond ook wordt genoemd, – want daar hebt u het over, mijnheer De Loor – als maatregel genomen in het kader van het fiscaal pact.

Ik zal antwoorden, mijnheer De Loor. Maakt u zich geen zorgen. Als men elke maatregel van de Vlaamse Regering die een eventuele impact heeft op de lokale besturen, hetzij positief, hetzij negatief, blijft agenderen in deze commissie, dan kunnen alle andere commissies het beste worden geannuleerd.

Mijnheer De Loor, u vraagt wanneer de Vlaamse Regering deze maatregel bekend zal maken en wat de impact zal zijn op de lokale besturen. De bevoegde minister, mevrouw Turtelboom, heeft een exacte berekening laten maken door de Vlaamse Belastingdienst (VLABEL). Vorige week vrijdag is die op hun webstek gezet, zowel de informatie over de maatregel als de gevolgen voor de individuele gemeenten. Bovendien zal eind deze week een brief vertrekken vanuit VLABEL naar alle gemeenten met een raming van wat ze kunnen inschrijven in hun budget inzake inkomsten uit de opcentiemen uit de onroerende voorheffing. Voor alle duidelijkheid, deze dienst valt niet onder mijn bevoegdheid. Er zal hierbij rekening worden gehouden met de begrotingsmaatregel die u zelf hebt aangehaald.

U vraagt hoe ik reageer op de kritiek van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG). Als minister van Binnenlands Bestuur ben ik daar niet ongevoelig voor, maar ik herhaal wat ik aan het begin van mijn antwoord heb gezegd. Als we zo doorgaan en ik al deze vragen moet beantwoorden, dan kunnen we het beste alle andere commissies afschaffen, en dan houden we één verenigde commissie over. Mij niet gelaten. Ik ontloop mijn verantwoordelijkheid niet. Ik sta bekend als iemand die durft te antwoorden op vragen.

De meerjarenplanning, zoals de lokale besturen doen met de BBC, is noodzakelijk en nodig om na te gaan wat de financiële situatie is van de gemeenten op termijn, bij ongewijzigd lokaal beleid en bij ongewijzigde externe omstandigheden. Dat is een goede manier om een begroting te voeren.

U hebt voldoende ervaring op lokaal niveau om te weten dat een meerjarenplanning geen statisch maar een dynamisch gegeven is. Soms heeft men een tegenvaller in de lokale begroting en soms heeft men een meevaller. De indexsprong bijvoorbeeld is een behoorlijke meevaller voor de lokale besturen.

Ik ben het fundamenteel oneens over wat u zegt over hoe de Vlaamse Regering omgaat met de lokale besturen. We zitten in budgettair moeilijke tijden waar we op een begroting van 38 miljard euro bij aanvang van deze legislatuur een besparing hebben moeten doen van ongeveer 1,4 miljard euro, doordat de bevoegdheden vanuit het federale niveau zijn overgedragen naar dit niveau maar dan ondergefinancierd. We zullen dit debat niet heropenen, maar alle middelen naar de lokale besturen zijn gevrijwaard. Ik spreek over het Gemeentefonds met ongeveer 2,3 miljard euro per jaar. Dat is behoorlijk veel. Daarnaast is ook de groeivoet van 3,5 procent van het Gemeentefonds gevrijwaard. Dit betekent ongeveer jaarlijks – dit stijgt natuurlijk – 83 miljoen euro. De Eliacompensatie bedraagt ongeveer ook 83 miljoen euro en is ook volledig buiten schot gebleven.

Mijnheer De Loor, het is uw volste recht om kritiek te geven, maar kom niet zeggen dat deze Vlaamse Regering niet het beste voorheeft met de lokale besturen. Ik heb het over het financiële aspect. Tijdens de toelichting van de resultaten van de paritaire commissie zult u echter zien dat het niet alleen gaat over financiële draagkracht van de lokale besturen, maar ook over het geven van meer vertrouwen en meer autonomie.

U vroeg ten slotte of ik decretale initiatieven plan. Neen, zulke decretale initiatieven hebben totaal geen zin. Ik kan u natuurlijk ook niet antwoorden namens de Federale Regering. U zult uw sp.a-collega's in de Kamer moeten aanspreken om die vragen te stellen. Ik bevestig dat we ten aanzien van de lokale besturen al heel wat inspanningen doen met de Vlaamse Regering. We geven meer dan genoeg vrijheid en middelen. Als u nog meer details wilt, dan stel ik voor dat u deze vraag stelt in de commissie waar ze eigenlijk thuishoort.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Minister, ik dank u voor het antwoord, maar niet voor het inhoudelijke aspect. Ik heb deze vraag in deze commissie ingediend omdat u als minister van Binnenlands Bestuur de belangenbehartiger bent van de steden en gemeenten. Ik verwacht van de belangenbehartiger dat die in de bres springt en opkomt voor de lokale besturen, ook wat betreft de financiën. Ik stel vast dat het pingpongspel tussen minister Turtelboom en uzelf nog niet beëindigd is.

Ik stel me nog altijd de vraag van wie het voorstel kwam om deze unilaterale besparingsoperatie door te voeren. Blijkbaar bestaat daar binnen de Vlaamse Regering onenigheid over, ook over wie daar het beste over communiceert of niet over communiceert. Het lijkt me logisch dat deze vraag hier wordt behandeld omdat dit een zeer grote impact heeft op de financiën van de gemeenten, op hun dagelijkse werking, op hun inkomsten en uitgaven, op het beleid dat ze voeren en op de investeringen die ze kunnen doen.

Ik stel vast dat ik niet alleen sta met mijn kritiek. Ik heb daarnet verwezen naar de uitspraak van de voorzitter van de VVSG, burgemeester Luc Martens, dat deze Vlaamse Regering trakteert op kosten van de gemeenten. Ik kan u ook het lijstje geven van schepenen van Financiën die gecontacteerd zijn. Anders dan u gaan ze niet licht over de genomen maatregel.

Er staat zelfs dat de lokale besturen razend zijn. Volgens de Gentse schepen van Financiën van Open Vld is dit onaanvaardbaar: "We zullen extra besparingen of investeringen moeten schrappen." De CD&V-schepen van Financiën van Leuven neemt vergelijkbare woorden in de mond. U kunt dan ook niet zeggen dat we

alleen staan met die kritiek. De lokale besturen zijn inderdaad razend over deze maatregel. Ik nodig iedereen in deze commissie uit om in de eigen gemeente en/of omliggende gemeenten na te gaan wat dit betekent op jaarbasis en voor de meerjarenplanning tot 2019.

Minister, ik stel opnieuw vast dat u daar heel licht over gaat. U zegt dat een meerjarenplanning een dynamisch gegeven is. Dat klopt, maar ik meen me uit uw beleidsnota toch te herinneren dat u heel sterk inzet op het Belfortprincipe. Wat hier gebeurt, dat is met twee voeten vooruit tackelen en ingaan tegen het Belfortprincipe.

Ik ben van oordeel dat deze Vlaamse Regering zich als een onbetrouwbare partner toont. U houdt zich immers niet aan eerder gemaakte afspraken. Ik heb er gisteren uw beleidsnota nog eens op nagelezen. Daarin hebt u de mond vol van vertrouwen geven aan lokale besturen. In de eerste strategische doelstelling van uw beleidsnota staat: 'Bestuurskrachtige steden en gemeenten met meer bevoegdheden en autonomie.' Als autonomie betekent dat u unilaterale besparingen gaat opleggen halverwege de legislatuur, dan moeten we dat men een grove korrel zout nemen.

Uw tweede strategische doelstelling luidt: 'Vlaanderen en de gemeenten: samen besturen in vertrouwen.' Wat dat woordje vertrouwen betreft, wil ik u aanraden om een andere strategische doelstelling te definiëren. Een van uw operationele doelstellingen luidt: 'Respect voor het Belfortprincipe'. Hoe veel verder kan iets van het Belfortprincipe staan als deze beslissing van deze Vlaamse Regering?

De vierde strategische doelstelling luidt: 'Financieel verantwoordelijke besturen'. Ik denk dat we daar allemaal voor zorgen in het kader van de beleids- en beheerscyclus. Iedereen heeft zijn meerjarenplanning en -begroting opgesteld. Wanneer de Vlaamse Regering dan plots met een besparingsoperatie, de zoveelste op rij, komt, stellen de financieel verantwoordelijken zich daar de nodige vragen bij.

Minister, uw daden en die van de Vlaamse Regering staan haaks op uw woorden. Wanneer deze operatie effectief plaatsvindt, dan zou ik zelf durven voorstellen om bepaalde belangrijke delen uit uw beleidsnota te herschrijven. Die zijn hier echt niet meer van toepassing. Wat u doet, staat haaks op wat er in uw beleidsnota staat. Dit is onverantwoord gedrag voor een minister van Binnenlands Bestuur.

Ik heb al eerder gezegd dat u de belangenbehartiger bent van de steden gemeenten. Maar van een belangenbehartiger verwacht ik net het omgekeerde van wat u hier nu doet. U treedt het Belfortprincipe met voeten, u doorkruist de gemeentelijke meerjarenplanning en u tast de lokale investeringscapaciteit aan. De lokale besturen zijn verantwoordelijk voor meer dan 50 procent van de publieke investeringen. Door deze daad tast u de lokale investeringscapaciteit opnieuw aan. U blijft de facturen en besparingen maar afwentelen op de steden en gemeenten.

We hadden eerder al de regularisatie van de gesubsidieerde contractuelen, goed voor 18 miljoen euro, en de besparingen op de sectorale subsidies en de niet-indexering daarvan. En nu is er de afschaffing van de vergoeding van materieel en outillage.

Minister, u hebt zelf gedurende een beperkte periode lokale bestuursverantwoordelijkheid gedragen en u weet dus dat die middelen broodnodig zijn. Ik stel vast dat u voor de steden en gemeenten een onbetrouwbare minister bent en dat u niet enkel schuldig verzuim pleegt, maar dat u samen met de Vlaamse Regering meedoet aan de hold-up van de gemeenten.

Ook de provincies krijgen van hetzelfde laken een pak. Concreet betekent deze ingreep voor de provincies een minderontvangst van 10,84 miljoen euro. Ook dat is de zoveelste hold-up bij de provincies. Misschien moet burgemeester Martens zijn kritiek aanpassen door te zeggen dat de Vlaamse Regering niet enkel trakteert op kosten van de gemeenten maar ook op kosten van de provincie.

Minister, ik ben gechoqueerd, en ik ben niet de enige. Bent u bereid om decretale initiatieven te nemen? Ik wil u verder ook suggereren om bepaalde belangrijke stukken uit uw beleidsnota te herschrijven.

De voorzitter: De heer Doomst heeft het woord.

Michel Doomst (CD&V): We moeten naar de blote cijfers durven te kijken. Het gaat hier over een stijging van 3,5 procent voor het Gemeentefonds. Ik denk dat andere sectoren zouden likkebaarden wanneer zij dit in het vooruitzicht zouden hebben. Ook het Elia Fonds blijft overeind. Het gaat hier over aanlokkelijke stijgingspercentages. Maar ik denk wel, minister, dat heel wat gemeenten en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten het moeilijk hebben met de wijze waarop dit is aangebracht. Dit kwam heel plots uit de lucht vallen. Er zou wat meer vooroverleg mogen zijn over bepaalde dossiers met de betrokken instanties. Daar moeten we de minister van Economie op aanspreken.

Het probleem is ook dat de ingreep niet gelijkmatig over de verschillende steden en gemeenten is verdeeld. Is de lijst van VLABEL de exacte lijst? Komt er nog meer informatie? Moeten we dat aan minister Turtelboom vragen? Blijft de compensatie zoals die in het vooruitzicht is gesteld, overeind tot 2019?

De voorzitter: Mevrouw Pira heeft het woord.

Ingrid Pira (Groen): We zijn daar vorige week al op ingegaan tijdens de plenaire vergadering naar aanleiding van de Septemberverklaring van de minister-president. We moeten het geheel bekijken. Onze partij juicht de intentie van de minister over de bestuurskracht van en het vertrouwen in de lokale besturen erg toe, maar is bezorgd over het geheel van maatregelen dat deze regering neemt en die onze lokale besturen op een of andere manier moeten verwerken, hetzij met besparingen, hetzij met nieuwe maatregelen in het kader van de interne staatshervorming. Zo moet het OCMW worden ingekanteld in de gemeente, en ligt daar een hypotheek op die niet vooruitgaat vanwege de juridische vraag die nog niet is opgelost. Wat de provincies betreft, gaat een deel naar de gemeenten en een deel naar de Vlaamse Regering. Het is soms wat zoeken.

Er is inderdaad een groeivoet van 3,5 procent. Ik heb daar vorige week ook op gewezen, maar van die groeivoet wordt gepeuzeld. Vorig jaar waren er de gesubsidieerde contractuelen en de besparingen op de zeven beleidsdomeinen. Straks gaan we het ook nog hebben over decentralisatie. Als we alle maatregelen bekijken waarmee de lokale besturen worden geconfronteerd, dan kan dat niet anders dan te wegen op de bestuurskracht. Het wordt een beetje een onoverzichtelijk geheel. Ik zal dan ook in de toelichting na het volgende agendapunt vragen naar een realistisch tijdpad, zodat de lokale besturen het nog kunnen behappen.

Voor deze Vlaamse Regering aantrad, hadden de lokale besturen na de gemeenteraadsverkiezingen ook al een oefening achter de rug. Er waren heel wat nieuwe besturen en dan waren er ook de besparingen. Wij maken ons zorgen of dit allemaal goed komt.

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Mijnheer De Loor, u hebt welgeteld één concrete vraag gesteld, met name of ik bereid ben een decretaal initiatief te nemen. Mijn antwoord is hetzelfde als in mijn initiële antwoord: neen, ik zie het nut daar niet van in.

Mijnheer Doomst, wat VLABEL betreft, heb ik u al gezegd dat dit niet mijn bevoegdheid is. Het is ook de administratie van VLABEL die de communicatie en dergelijke voor haar rekening neemt. Zij heeft daar onmiddellijk na onze beslissing over gecommuniceerd. Ik geef u gelijk dat het belangrijk is dat de lokale besturen snel

op de hoogte worden gebracht, maar dat is natuurlijk nog iets anders dan vooraf in overleg gaan. VLABEL heeft die lijst vorige vrijdag online gezet. Ik had in mijn initieel antwoord op de vraag van de heer De Loor gezegd dat er eind deze week een brief zal vertrekken naar elk lokaal bestuur met de exacte raming per bestuur.

Uw vraag over die compensatie moet ik eigenlijk niet beantwoorden want dat is niet mijn bevoegdheid, maar ik vind u zo sympathiek dat ik dat toch zal doen. Ja, die compensatie zal duren tot minstens eind deze legislatuur.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Minister, ik begrijp dat u zo snel mogelijk van deze vraag af wilt. Dat is ook de reden voor het pingpongspelletje tussen u en minister Turtelboom. Dat verbaast me dus niet. Wat me echter wel verbaast, mijnheer Doomst, is dat u nogal licht over deze ingreep gaat, net als de minister. Ik hoor en lees andere zaken in de media en op het werkveld, ook van partijgenoten van u. Zij zijn daar niet zo happy mee en gaan daar niet zo licht over. We mogen daar niet licht over gaan en ik nodig iedereen uit om die lijst te consulteren en na te gaan wat die specifiek betekent voor de verschillende gemeenten. Voor de grote steden gaat het over grote bedragen maar ook voor de kleinere gemeenten met veel industrie betekent dit een harde klap.

Vanuit dit parlement en vanuit Brussel is dat gemakkelijk gezegd. De lokale bestuurders, de burgemeesters, schepenen en OCMW-voorzitters zullen wel ploeteren en proberen het hoofd boven water te houden. Het verbaast me dan ook dat u daar zo licht over gaat, mijnheer Doomst. Er is dan wel een groeivoet van 3,5 procent, maar daarnaast zijn er de besparingen, de regularisatie van de gesubsidieerde contractuelen, de besparingen en niet-indexering van de sectorale subsidies. Het gaat over voor de lokale besturen broodnodige middelen.

Minister, kunt u bevestigen dat de cijfers voor de provincies, 10,84 miljoen euro, een besparing inhouden door diezelfde ingreep?

De beslissing van deze Vlaamse Regering om deze besparing door te voeren is nog geen beslist beleid en moet nog door dit parlement worden goedgekeurd. Daar zijn wij, en in het bijzonder de leden van de meerderheid, verantwoordelijk voor. Ik zou een oproep willen doen om, als u het echt niet eens bent met deze ingreep, met deze unilaterale besparing, die dan niet goed te keuren.

De voorzitter: Collega's, ik wil als waarnemend voorzitter van de commissie opmerken dat we als commissie goed moeten waken over de vragen die hier geagendeerd worden. Dat heeft niets te maken met de politieke achtergrond van de minister noch met die van mezelf. Als we een goede werking van deze commissie beogen, moeten we ervoor zorgen dat de vragen op de juiste fora gesteld worden. Ik zal hier met de voorzitter van de commissie over spreken. Heel wat elementen uit deze vraag van de heer De Loor zouden aan een andere minister gesteld moeten worden.

Ik weet niet, mijnheer De Loor, of u dat nog in een andere commissie zult doen. Maar het is duidelijk dat hier een aantal dingen niet beantwoord kunnen worden. Ik zal het daarover hebben met de voorzitter van deze commissie. Ook u bent ondervoorzitter. Ik neem aan dat we eens met zijn drieën moeten samenzitten om een aantal zaken te beoordelen.

De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Kurt De Loor aan Liesbeth Homans, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Gelijke Kansen en Armoedebestrijding, over structurele voorschotten van de aanvullende personenbelasting aan de gemeenten
– 85 (2015-2016)

Voorzitter: de heer Bert Maertens

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Voorzitter, minister, collega's, we kunnen er de laatste jaren bijna gif op innemen: eind augustus trekt de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSG) aan de alarmbel omdat de federale overheid opnieuw talmt met het versturen van de eerste belastingafrekeningen van het aanslagjaar 2015.

Een rechtstreeks gevolg daarvan is dat de lokale besturen, de gemeenten en de steden, heel lage bedragen inzake aanvullende personenbelastingen doorgestort krijgen. Dit veroorzaakt bij almaar meer lokale besturen thesaurieproblemen. Er duiken dan berichten op van gemeentebesturen die kortlopende kredieten moeten aangaan om bijvoorbeeld hun personeel te kunnen betalen. Dat was deze zomer niet anders, dat kwam uitvoerig aan bod in de media.

Niet zelden worden dan bovendien de lokale bestuurders met de vinger gewezen alsof ze de rekeningen niet op orde zouden hebben. En dit terwijl Vlaanderen dezelfde gemeenten via de beleids- en beheerscyclus (BBC) aanspoort om veel aandacht te hebben voor een optimaal kasbeheer. Ik vind dat terecht, maar dan moet er toch wat zekerheid zijn over de inkomsten.

In september verscheen in Lokaal een meer dan lezenswaardig artikel waarin wordt blootgelegd dat de wisselvalligheid van de jaarlijkse APB-ontvangsten (aanvullende personenbelasting) de voorbije jaren alleen maar is toegenomen, maar niet omdat de totale ontvangsten wisselend zouden zijn, wel integendeel. De totale APB-ontvangsten vertonen een zo goed als constant stijgende lijn. Alles hangt af van de wispelturige snelheid van de inkohiering en de hieraan gekoppelde doorstorting.

Minister, dit alles is natuurlijk een verantwoordelijkheid van de Federale Regering, maar het is ook niet de eerste keer dat dit probleem in deze commissie wordt aangekaart. U hebt in het verleden al engagementen aangegaan. We hadden het er trouwens nog over op 28 april van dit jaar.

U antwoordde toen: "Mijnheer De Loor, ik heb beloofd contact te zullen opnemen met federaal minister Van Overtveldt om hem te vragen hoe hij deze problematiek zal oplossen. Uiteraard heb ik dat ook gedaan en meer dan een keer. Ik heb hem ook duidelijk gemaakt dat dit vervelend is voor de Vlaamse lokale besturen.

Minister Van Overtveldt heeft beloofd daaraan te werken. Hij heeft nog voor de zomer van dit jaar een initiatief beloofd. Dat gebeurt voor de zomer omdat de lokale besturen ongeveer begin september beginnen met hun budgetopmaak. Het zou dan ook goed zijn indien er een duidelijke raming zou zijn die deze keer net iets waarheidsgetrouwer is dan deze uit het verleden.

Ik deel de zorg van deze commissie. Ik heb gedaan wat ik had beloofd te zullen doen. Ik kan alleen afwachten of minister Van Overtveldt zijn engagementen ten aanzien van de Vlaamse Regering en van mijzelf als minister nakomt. Indien hij dat niet doet, zal ik opnieuw aan de alarmbel trekken."

Minister, ook weerkundig ligt de zomer ondertussen achter ons. Uit een recente discussie in de commissie Financiën en Begroting meen ik te kunnen opmaken dat er alsnog geen regeling is.

Vindt u dat minister Van Overtveldt zijn engagementen ten aanzien van de Vlaamse Regering en ten aanzien van u als minister is nagekomen? Zo niet, hebt u dan, zoals beloofd, opnieuw aan de alarmbel getrokken? Steunt u de vraag van de VVSG om een systeem van vaste voorschotten in te voeren? Vindt u ook dat het niet langer verantwoord is dat de federale overheid de Vlaamse gemeenten ruim 19 miljoen euro laat betalen voor haar werk om de APB te innen? Bent u bereid om te onderhandelen met minister Van Overtveldt om deze kosten niet langer aan te rekenen, zoals dat ook niet gebeurt voor de gewesten?

De voorzitter: Minister Homans heeft het woord.

Minister Liesbeth Homans: Voorzitter, ik zal niet al te lang antwoorden, want deze vraag werd op 15 september al gesteld. Dat weet u ook, mijnheer De Loor, u verwees er zelf naar. Toen heeft uw collega, Jan Bertels, ook van de sp.a-fractie, exact dezelfde vraag gesteld in de commissie Financiën en Begroting. U hebt mij nu een aantal concrete bijvragen gesteld, daar zal ik op antwoorden. Ik vind het toch bizar, voorzitter, dat op drie weken tijd identiek dezelfde vraag in twee commissies moet worden beantwoord.

Mijnheer De Loor, ik ben het fundamenteel met u oneens wanneer u zegt dat minister Turtelboom niet zou hebben geantwoord op de vraag en niet is ingegaan op de vraag of er al overleg is geweest. Ik heb het verslag van de desbetreffende commissievergadering mee. Er staan heel duidelijke paragrafen in waarin minister Turtelboom wel degelijk zegt dat er op meer dan regelmatige basis overleg is geweest, niet alleen met de Federale Overheidsdienst (FOD) Financiën, maar ook met minister Van Overtveldt. Als u hier nu komt beweren dat dat niet waar is, dan staat er ofwel iets verkeerds in het verslag, ofwel neemt u een loopje met de waarheid.

Ik kom tot mijn concrete antwoord op uw vraag. Ja, we hebben op meerdere momenten overleg gehad. De laatste keer dat we overleg hebben gehad, was op 22 juni 2015. U vraagt wie daar allemaal bij aanwezig was, maar ik zal mijn mensen niet bij naam noemen – als u mij dat wilt vergeven. Er waren medewerkers bij van mijn kabinet en van het kabinet-Turtelboom, er waren ook medewerkers van het kabinet-Van Overtveldt bij en een aantal mensen van de FOD Financiën.

U weet blijkbaar niet dat er midden augustus naar elke gemeente, dus ook naar uw gemeente Zottegem en naar mijn eigen stad Antwerpen, een brief is verstuurd vanuit de FOD Financiën. Ik heb de brief bij me. Misschien hebt u die gezien, misschien ook niet. In de brief staan twee belangrijke mededelingen. De FOD Financiën deelt in de brief mee dat op vraag van minister Van Overtveldt ook dit jaar, 2015 dus, een voorschot zal worden toegekend aan de steden en gemeenten die getroffen worden door de latere inkohiering. Een tweede belangrijke mededeling in het schrijven is dat de FOD Financiën belast is met: "het opzetten van een systeem van voorschotten om een structurele oplossing te voorzien voor deze problematiek vanaf het aanslagjaar 2016".

Ik heb u al gezegd, mijnheer De Loor, dat ik samen met minister Turtelboom onze verantwoordelijkheid en de beloftes die ik tegenover u heb gedaan, heb nageleefd. We hebben overleg gepleegd met collega Van Overtveldt. U noemt de VVSG in uw vraag, maar, voor alle duidelijkheid, de VVSG is absoluut voorstander van voorschotten. Ook de federale overheid heeft nu heel duidelijk in het schrijven van midden augustus 2015 aan de lokale besturen laten weten dat ze wel degelijk met voorschotten zullen werken. U weet, mijnheer De Loor, dat ook wij dat doen vanuit de Vlaamse overheid ten aanzien van de lokale besturen, maar dan eerder als het gaat over bijvoorbeeld de onroerende voorheffing (ov). Dan gebeurt dat ook.

En dan is er uw laatste vraag. Excuus, mijnheer De Loor, maar de administratiekost, van – als ik me niet vergis – 1 procent, die de federale overheid aanrekent, bestaat al tientallen jaren. Dat is niet nieuw. Dat hebt u ook altijd getolereerd toen u nog federale en Vlaamse regeringsverantwoordelijkheid droeg. Staat u me toe om te zeggen dat ik de laatste vraag toch een klein beetje vreemd vind.

De voorzitter: De heer De Loor heeft het woord.

Kurt De Loor (sp·a): Minister, ik dank u voor het antwoord. Ik stel vast dat u als minister bevoegd voor het binnenlands bestuur, samen met uw collega Turtelboom niet voldoende anticipeert op de problemen van de steden en gemeenten. De vraag naar een oplossing nog voor de zomer, werd hier kamerbreed gedragen. U zei ook in uw antwoord op 28 april in deze commissie dat er nog voor de zomer een oplossing zou komen. Die is er niet. Nu verwijst u naar volgend jaar. Blijkbaar anticipeert u niet voldoende op de problemen van de steden en gemeenten.

U zegt ook dat de vraag opnieuw aan bod komt nadat ze eerst werd gesteld in de commissie Financiën en Begroting, en dat op drie weken tijd. Wel, de vraag dateert inderdaad van 15 september. En ik denk dat u toch ook weet, minister, dat de maanden september en oktober cruciale maanden zijn voor de opmaak van de budgetten. Ook in mijn vorige vraag is dit al aan bod gekomen. U gaat er weer heel licht over, waardoor u weer uit uw rol valt van belangenbehartiger van de steden en gemeenten. Ik verwacht van u als minister van Binnenlands Bestuur een meer proactieve houding in dezen.

Wat me bijzonder tegenvalt, is dat ik in u geen medestander vind voor wat betreft de administratiekosten voor de inning van de APB. U bent geen medestander om erop aan te dringen om ze te laten vallen voor de steden en gemeenten, zoals dat trouwens wel gebeurt voor de dienstverlening aan de gewesten.

In feite wordt hier met twee maten en twee gewichten gewogen. U verwijst naar het verleden. Zo kan ik u ook een verhaaltje vertellen over iets dat in het verleden zo was. Ik dacht dat uw partij stond voor de kracht van de verandering, maar u verwijst naar het verleden. En u verdedigt ook voor de toekomst de twee maten en gewichten. En waar komen die gewichten weer eens terecht? Op de schouders van de lokale besturen. Dat lijkt me toch een beetje van het goede te veel.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.